

Spør advokaten

NTFs advokater får mange spørsmål om praktiske og juridiske problemstillinger fra tannlegenes hverdag. Tidende tar opp enkelte av disse problemstillingene i en egen spalte. Leserne oppfordres til å komme med egne spørsmål som kan sendes til redaksjonen.

Permisjon ved dødsfall

Hva er vanlig å praktisere ved dødsfall i nærmeste familie når det gjelder permisjoner? Er det et bestemt antall dager som gjelder og gir man fri med eller uten lønn?

Svar: Permisjon av den art du spør om her er vanlig å definere som velferdspermisjon.

Velferdspermisjoner hjemles ikke i norsk lovgivning, men er regulert i ulike tariffavtaler, (også i NTFs veiledende avtale for tannhelsesekretærer, den såkalte mønsteravtalen), samt personalhåndbøker og reglementer lokalt i bedriftene.

Dersom man ikke har tariffavtale, annen avtale eller reglement vil det tilligge arbeidsgiver (såkalt innenfor arbeidsgivers styringsrett) å innvilge permisjon, avgjøre dens lengde og om den skal gis med eller uten lønn.

I NTFs mønsteravtale (dersom man har valgt å følge den) er det listet opp en rekke forhold som gir grunnlag for permisjon,

blant annet dødsfall og begravelse hvor det gis permisjon med lønn i inntil tre dagers varighet.

I offentlig sektor har tariffavtalene bestemmelser om velferdspermisjon. For eksempel i kommunalt tariffområde er bestemmelsen slik i hovedtariffavtalen:

«Når viktige velferdsgrunner foreligger, kan en arbeidstaker tilstås velferdspermisjon med lønn i inntil 12 arbeidsdager per kalenderår». På andre avtaleområder er det lignende bestemmelser.

For ansatte i staten regulerer statens personalhåndboks bestemmelser om velferdspermisjon for statens tjenestemenn, hvor det heter:

«Når viktige velferds- og omsorgsgrunner foreligger, kan en arbeidstaker tilstås velferdspermisjon med lønn i inntil 12 arbeidsdager. Dersom arbeidstakeren selv ønsker og tjenesten tillater det, kan arbeidsgiver samtykke i fleksibelt uttak av permisjonsdage.»

Tidligere hadde man også i offentlig sektor en opplisting av forhold som skulle gi rett til velferdspermisjon av ulik lengde. I arbeidet med å gjøre arbeidslivet mer fleksibelt i offentlig sektor, har man i de fleste tariffområder fjernet dette og overlatt til arbeidsgiver og arbeidstaker i fellesskap å vurdere behovet. I praksis kan

man altså få permisjon med lønn i alt fra en til 12 dager ved dødsfall.

Hva er så «viktige velferds- og omsorgsgrunner» og hvor mange dager er det behov for?

Utgangspunktet er at det er opp til hver enkelt virksomhet å avgjøre hvorvidt det er grunnlag for å tilstå slik lønnet permisjon. Ved avgjørelsen bør det tas hensyn både til de anførte permisjonsgrunner (for eksempel sorg og arbeid i forbindelse med det praktiske ved begravelsen) og arbeidstakerens individuelle behov for slik permisjon (sorgreaksjoner, behov for å være alene, egenopplevelse av behovet, var det et barn som døde voldsomt eller en gammel far som endelig «fikk slippe» etter lang tids smertefullt sykdomsleie osv.).

Ovenfor nevnte bestemmelser er minimumsrettigheter for arbeidstakere. Det er ikke noe i veien for at arbeidstaker og arbeidsgiver sammen avtaler at den ansatte skal få lengre permisjon enn hva som er nevnt, og heller ikke noe i veien for at det avtales at permisjonstiden skal være lønnet, selv om arbeidstakeren i utgangspunktet ikke har krav på det.